

den resterende Tid ikke vil være tilstrækkelig til grundigt og fornødent at drøfte Forslaget helt igjennem, selv om man vil tage Hensyn til de Forhandlinger, der i tidligere Aar have fundet Sted i denne Sag. Endelig har jeg for mit Bedkommende en anden Anse mod Lovforslaget, og det er den, at Lovforslaget forekommer mig altfor vidtløftigt. Det maa vel staa fast, at Udviklingen af denne Hjælp, man dog vel maa antage, at Staten er pligtig til at yde de mindre Bemidlede, de Fattige, de Syge, de Gamle, Børnene, ikke alene ofte er strandet, men at den ogsaa stadig vil strande paa den Klippe, der hidtil har vists sig uovervindelig eller ikke mulig at komme over i alle de Forløb, der ere gjorte i Udlandet, nemlig Spørgsmaalene om, hvor man skal yde Understøttelse, og paa hvilken Maade en saadan Understøttelse skal finde Sted. Jeg tror derfor nu, da der er diskuteret i en Række af Aar om denne Sag, at den eneste mulige Udvei, der er tilbage for at komme frem, for ikke at staa stille, er at sige til sig selv: Nu have vi diskuteret tilstrækkeligt, nu maa vi tage en saadan Reform stykkevis. Jeg har paa Fornemmelsen, at, hvad jeg udtaler her, vistnok ikke vil finde megen Ojenklang; men jeg tillader mig her som ved andre Leiligheder at udtale, hvad der er min Mening, nemlig at man maa handle praktisk. Kunne vi ikke komme til en Overenskomst om det Hele, ere Hindringerne eller Vanskelighederne for store til, at vi paa eengang i een og samme Lov kunne ordne Sygeforholdene, Alverdomsforholdene osv., nu vel, saa maa vi tage det stykkevis. Jeg vil da opstille de tre Klasser, som jeg ogsaa formener, at Andre ville være enige med mig i skulle være de, der først og fremmest bør have Hjælp. For mig staa Børnene som Nr. 1. Der gjøres her i Landet endel for Opdragelsen af Børnene, dog ikke tilstrækkeligt, men naar Danmark desuagtet kan glæde sig ved ikke at være noget egentligt fattigt Land i Sammenligning med andre Lande, maa vi for en stor Del tilskrive dette selvfølgelig først Landets Velstand, men dernæst ogsaa den ganske overordentlige Godgjørenhed, som er herhjemme. Man ser derfor ogsaa en stor Del Børnehjem, en stor Del Understøttelser til Børn ydes gennem private Kræfter. Fra Børnene vil jeg strax springe til Alverdommen, og jeg motiverer det derved, at Ingen kan være værdigere til Understøttelse end den, der ikke kan hjælpe sig selv, de Første paa Grund af Alderen og de Sidste dels af samme Grund, dels ofte tillige af anden Svaghed. Jeg tror ikke, det vil være meget vanskeligt at komme over Spørgsmaalet med Alderen. Jeg indrømmer det Vanskelige deri, hvis man vil sætte forskellige Grændser og Betingelser for, naar et Individ skulde være mødent til Understøttelse af Staten, hvis man under disse Betingelser vil tage f. Ex. hans aarlige Indtægt. Det er jo allerede nævnet fra forskellige Sider

og paa forskjellig Maade, at der her kunde ske Misbrug, og at det ialtsald vilde være upraktisk, men jeg tror dog, at det maa være mere end tilstrækkeligt, naar man nævner Alderen. Paa Alverdens Omraade kan der ikke tages fejl; det lyder maafee underligt, men jeg tillader mig at tro, at naar man kunde blive enig om en Lov, der gik ud fra, at ethvert Individ af en bestemt Alder, denne være meget høi eller lavere, skulde være berettiget til Understøttelse, vilde Sagen komme i Orden. Indvender man derimod, at dog mange Menneker i den Alder have Tilstrækkeligt til at leve af, kan jeg kun sige, at jeg er overbevist om, at den Slags Folk vilde, om ikke af anden Grund, saa under den offentlige Menings Tryk renoncere paa Statshjælpen. Om vi skulle sætte Alderen til 60, 70 eller 80 Aar, ligger jo ikke for til Afgjørelse. Den tredje Klasse af Trængende, der selvfølgelig har min fulde Sympathi, ere de Syge, som jeg dog mener, at man kunde lade staa uafhængige gennem Sygekasserne, der vist uden Vanskelighed vilde kunne faae aarligt Tilskud af Statskassen, naar deres Bestyrelser toge til Nettesnor de af det Offentlige foreskrevne Regler. Der er talt om Selvhjælp, og jeg hylder ogsaa Selvhjælpsprincippet, men naar det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgtreds (Singerslev), henholdende sig til det fremsatte Lovforslag, viste, at det, der skulde være afgjørende for, om et Individ var værdigt eller ikke til Understøttelse, var, om han havde haft tilstrækkelig Gønde til at betale i en Sygekasse i et bestemt Antal Aar, saa kan jeg kun være enig med det ærede Medlem i, at det kan synes uretfærdigt, at en endnu større Fattigdom end Andres skulde komme til at virke netop i sit modfat Retning af den, man ønsker. Det vil imidlertid dog vistnok i Praxis vise sig, at det for den Del af Danmarks Indvaanere, der søge Godgjørenhed, vil være et overordentligt godt Middel til, eller en god og sikker Maade at støtte Fattige paa ved f. Ex. at betale for dem et saadant Indskud i Sygekassen. Jeg tror, at det maa gaa Andre som mig, at man ofte er i Tvivl om, hvor man skal give, og hvor Meget, idet man ikke fuldt ud kan sætte sig ind i de Individens særlige Forhold, der ty til En om Understøttelse. Ikke desto mindre er det min Formening, at Besættelse af et Udvalg vil gaae Sagen, idet der jo da vil være Tid til om ikke at faae en Lov af et tilsvarende Indhold som Lovforslagets gennemført, saa dog atter iaar at drøfte Sagen, atter at vække alle de Forhandlinger tillive igjen, som fandt Sted for nogle Aar tilbage, saaledes, at der ialtsald i næste Samling virkelig kunde tages fat paa denne Sag, som, om den end er vanskelig ligesom i det Hele sociale Spørgsmaal høre til de vanskeligste i Verden, dog ikke kan udsættes fra Aar til Aar. Man kan stemme op for Strømmen, saa at den ikke løber med for stærk Voldsomhed; men man kan dog ikke vedblive bestandig at gjøre det, thi